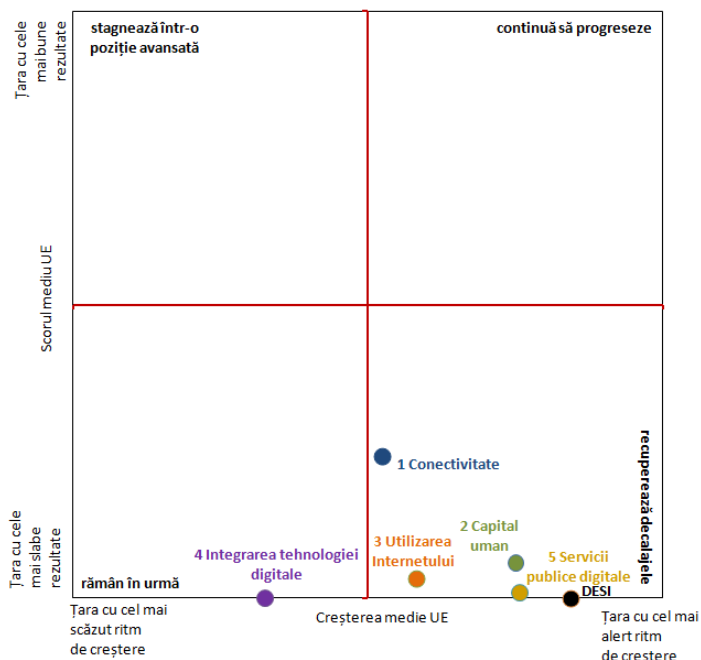


# Raportul privind progresul digital al Europei (EDPR) 2016

Un raport de completare a profilului de țară referitor la Indicele economiei și societății digitale (DESI)<sup>1</sup>

## ROMÂNIA

România se situează pe locul 28 dintre cele 28 de state membre ale Uniunii Europene (UE) conform Indicelui economiei și societății digitale (DESI) pentru 2016<sup>2</sup> al Comisiei Europene. Cu toate acestea, România face parte din grupul țărilor aflate într-o fază de recuperare a decalajelor<sup>3</sup> deoarece, cu toate că încă înregistrează rezultate sub media UE, în ultimul an aceasta a progresat mai rapid decât media UE. Dimensiunile care determină cea mai puternică creștere sunt capitalul uman și serviciile publice digitale. România a realizat progrese semnificative, dar, din moment ce este țara cu cele mai slabe rezultate din UE, aceasta are un semnificativ potențial de creștere neexplorat.



Guvernul român a adoptat anul trecut Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020<sup>4</sup>. Strategia stabilește următoarele obiective pentru anul 2020: acoperire de cel puțin 80 % prin rețele de comunicații în bandă largă (cu viteze de peste 30 Mbps); cel puțin 60 % din români să utilizeze cu regularitate internetul; cel puțin 30 % din români să facă achiziții online și cel puțin 35 % din cetățenii români să utilizeze sistemele de e-guvernare.

## 1 – Conectivitatea

În ceea ce privește conectivitatea, România se situează sub media UE, dar înregistrează progrese medii. România își menține nivelul de acoperire a gospodăriilor prin rețele fixe de comunicații în bandă largă, aflându-se în continuare printre ultimele țări (a 26-a) din UE (sunt acoperite 89 % din gospodării, în comparație cu media UE de 97 %). Cu toate acestea, nivelul de acoperire a gospodăriilor prin rețeaua de acces de generație următoare (Next Generation Access – NGA) cu viteze de peste 30 Mbps este de 72 %, similar cu media UE. În ceea ce privește utilizarea, numărul de abonamente la bandă largă rapidă este printre cele mai ridicate din UE (63 % din abonamentele la rețele fixe de comunicații în bandă largă au o viteză de peste 30 Mbps, spre deosebire de doar 30 % în UE). De asemenea, în premieră în UE, având în vedere nivelul ridicat al concurenței în domeniul

<sup>1</sup> Indicele economiei și societății digitale (DESI) este un indice compozit, elaborat de Comisia Europeană (DG CNECT) în vederea evaluării progreselor țărilor UE în direcția unei economii și societăți digitale. Acest indice integrează un set de indicatori relevanți, structurați în jurul a 5 dimensiuni: conectivitatea, capitalul uman, utilizarea internetului, integrarea tehnologiei digitale și serviciile publice digitale. Acesta grupează țările în patru grupe: cele care continuă să progreseze („Running ahead”), care stagnează într-o poziție avansată („Lagging ahead”), care recuperează decalajele („Catching up”) și cele care rămân în urmă („Falling behind”). Pentru mai multe informații despre DESI, vă rugăm să consultați <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

<sup>2</sup> Profilul de țară DESI pentru România: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/romania>.

<sup>3</sup> Alte țări aflate într-o fază de recuperare a decalajelor sunt Cipru, Croația, Italia, Letonia și Slovenia.

<sup>4</sup> „Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România”.

infrastructurii, România a decis să liberalizeze piețele 3a și 3b în conformitate cu Recomandarea din 2014 (piața de gros al accesului local și piața de gros al accesului central). În ceea ce privește utilizarea abonamentelor la rețele fixe de comunicații în bandă largă, în pofida progreselor înregistrate, România prezintă printre cele mai slabe rezultate din UE. Motivele pentru gradul scăzut de utilizare ar putea fi nivelurile scăzute ale competențelor digitale ale populației și prețul abonamentelor la rețelele de comunicații în bandă largă, care, deși scăzut în valoare absolută, este unul dintre cele mai ridicate din UE în raport cu venitul unui cetățean român. Un alt motiv ar putea fi nivelul scăzut al dezvoltării serviciilor publice digitale. Prin urmare, accesul la serviciile Tehnologiile Informației și comunicațiilor (TIC) rămâne neuniform în rândul populației, cu decalaje mari în special în zonele rurale. De asemenea, utilizarea rețelelor mobile în bandă largă este sub media UE (59 față de 75 de abonați/100 de persoane).

Eforturile în materie de investiții naționale în rețelele de comunicații în bandă largă continuă în conformitate cu „Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020”, care stabilește următoarele obiective pentru anul 2020: acoperire prin infrastructură fixă în bandă largă pentru 100 % din gospodării, acoperire prin infrastructură în bandă largă cu viteze de peste 30 Mbps pentru 80 % din gospodării și conexiune la Internet prin abonamente cu viteze de peste 100 Mbps pentru 45 % din gospodării. Având în vedere aceste obiective, alocarea fondurilor structurale și de investiții europene pentru susținerea rețelelor în bandă largă de mare viteză acoperă doar o mică parte din necesarul de investiții, care este estimat să ajungă la un nivel cuprins între 3,1 și 5,5 miliarde EUR. Programul Operațional „Competitivitate” (2014-2020) al României a alocat 100 de milioane EUR din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), în timp ce Programul Național de Dezvoltare Rurală (2014-2020) a alocat 35 de milioane EUR din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Autoritățile române ar trebui să decidă asupra unor modele mai eficiente de investiții în rețelele de comunicații în bandă largă și ar trebui să fie stabilită o listă a investițiilor prioritare în domeniu.

În același timp, ar trebui consolidată capacitatea administrativă de a pregăti și a realiza proiecte TIC în conformitate cu procedurile UE și cu strategiile naționale sau regionale existente, precum și cooperarea pe orizontală și pe verticală între autoritățile competente și părțile implicate. Experiența perioadei de programare 2007-2013 arată că doar 15 milioane EUR au fost absorbite din cele 69 de milioane EUR puse la dispoziție prin fondurile FEDR, în timp ce 10 milioane EUR din FEADR au trebuit să fie redistribuite în alte scopuri. În plus, se consideră că sistemul de autorizare românesc impune o procedură foarte greoaie, care generează întârzieri mari în dezvoltarea infrastructurii de bandă largă pentru operatorii care îl aplică. România încă trebuie să transpună Directiva privind reducerea costurilor<sup>55</sup>, care ar putea contribui la reducerea decalajelor de infrastructură și la sporirea clarității în acest domeniu de reglementare.

## **2 – Capitalul uman**

În ceea ce privește capitalul uman, performanța României este sub media UE, dar se înregistrează progrese bune. În pofida existenței a numeroși specialiști români calificați în domeniul TIC, în România competențele digitale în rândul populației generale și al forței de muncă sunt printre cele mai scăzute din UE. Jumătate dintre români utilizează internetul cu regularitate (52 %) comparativ cu 76 % în UE, iar o treime dintre români (32 %) nu au folosit niciodată internetul (față de 16 % în UE). Competențele digitale în rândul populației sunt cele mai slabe din UE, doar 26 % dintre români având competențe digitale peste nivelurile de bază (față de 55 % în UE). În schimb, România are rezultate relativ bune la absolvenții din domeniile științei, tehnologiei și matematicii (STEM), 1,7 % dintre

---

<sup>55</sup> Directiva 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză (JO L155, 23.5.2014, p. 1).

românii cu vârsta cuprinsă între 20-29 de ani deținând o diplomă în domeniile STEM. Acest lucru, deși constituie un aspect pozitiv, nu este suficient pentru a compensa deficitul de competențe digitale crește și mai mult deoarece numeroși specialiști TIC părăsesc țara pentru a lucra în străinătate.

Strategia digitală a României („Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România”) include acțiuni care vizează îmbunătățirea competențelor digitale ale populației. O Coaliție națională română pentru locuri de muncă în sectorul digital a fost lansată în contextul inițiativei Comisiei Europene privind Marea coaliție pentru locuri de muncă în sectorul digital<sup>6</sup>, dar cu puține părți interesate implicate. Începând cu anul 2007, au existat diferite proiecte finanțate din Programele Operaționale Structurale – mai ales pentru dezvoltarea resurselor umane (POS DRU), pentru a permite o îmbunătățire a calificării în domeniul TIC a persoanelor angajate în diverse sectoare, inclusiv administrație, educație, transport și agricultură. Utilizarea TIC în educație și formarea profesională a devenit o prioritate pentru programele de formare a cadrelor didactice din România și a fost instalată infrastructură TIC pe scară largă. Din 2012, informatica a devenit subiect opțional în programa națională pentru învățământul primar.

Implicarea mai multor părți interesate și adoptarea unui rol mai activ al guvernului ar putea consolida impactul coaliției naționale.

### **3 – Utilizarea internetului**

În ceea ce privește utilizarea serviciilor de internet, rezultatele României sunt sub media UE, dar se înregistrează progrese, având în vedere că tot mai mulți români utilizează servicii de internet. Utilizarea rețelelor sociale înregistrează cea mai mare creștere, însă utilizatorii de internet români se abțin cel mai mult atunci când trebuie să facă tranzacții online, cum ar fi servicii bancare online (10 %) și cumpărături online (18 %), ceea ce sugerează neîncrederea în mediul online. Cu toate acestea, ponderea utilizatorilor de internet care efectuează achiziții online este în creștere.

Pentru a aborda aceste provocări, Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională a inițiat un proiect finanțat de UE<sup>7</sup> care vizează, în special, să dezvolte și să eficientizeze comerțul electronic prin analiza cadrului normativ actual și propunerea de îmbunătățiri. Principalele preocupări abordate prin intermediul proiectului sunt: lipsa de încredere în serviciile online, lipsa unui cadru juridic adecvat pentru gestionarea potențialelor conflicte juridice între întreprinderi și consumatori, precum și alte preocupări legate de comunicațiile criptate și plăți.

### **4 – Integrarea tehnologiei digitale**

În ceea ce privește integrarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi, rezultatele României sunt sub media UE, iar progresele înregistrate sunt limitate. Încrederea consumatorilor și a vânzătorilor cu amănuntul în tranzacțiile interne online este scăzută și, prin urmare, potențialul tranzacțiilor online (cum ar fi comerțul electronic) este încă în mare parte neexploatat.

Din anul 2001, România a acordat o facilitate fiscală specialiștilor în domeniul TIC. Această politică a atras multe companii din sectorul informatic (TIC) să investească în România și a determinat specialiștii în domeniul TIC să rămână în țară și să își înființeze propriile afaceri. Există speranțe într-o nouă generație de antreprenori. Apare o cultură puternică în materie de programare, inovare și incubare. Universitățile din București, Timișoara, Cluj-Napoca, Iași și Constanța asigură o sursă constantă de oameni talentați și impulsionează inovarea în domeniul tehnologiei. Ecosistemul român

<sup>6</sup> <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/grand-coalition-digital-jobs>.

<sup>7</sup> <http://www.comunicatii.gov.ro/proiectul-ecom/>.

de întreprinderi nou-înființate oferă în prezent numeroase incubatoare, spații de colaborare și evenimente dedicate pentru a sprijini antreprenorii la început de drum<sup>8</sup>.

Consolidarea capacității de aplicare a legislației de către autoritățile de protecție a consumatorilor ar asigura o mai bună aplicare a normelor și în lumea digitală, sporind astfel încrederea în tranzacțiile online. Cifrele naționale privind întreprinderile nou-înființate sunt modeste, dar în creștere. Cu toate acestea, există obstacole în calea dezvoltării afacerilor, inclusiv o lipsă de fonduri pentru înființarea unei întreprinderi, de credite bancare și de investiții de capital, precum și o piață internă de consum relativ mică.

## 5 – Servicii publice digitale

În ceea ce privește serviciile publice digitale, rezultatele României sunt sub media UE, dar se înregistrează progrese bune. România a înregistrat progrese în principal în ceea ce privește disponibilitatea, prin promovarea unei politici de date deschise (tip Open Data). Cu toate acestea, nivelul de utilizare a serviciilor de e-guvernare rămâne cel mai scăzut din UE-28, numai 8 % dintre utilizatori interacționând cu autoritățile publice, prin retrimiterarea formularelor completate.

În România, digitizarea administrației publice a fost lentă și fragmentată. Sunt posibile în continuare îmbunătățiri în ceea ce privește reutilizarea informațiilor între administrații pentru a face viața mai ușoară pentru cetățeni. Un semn pozitiv este faptul că guvernul a făcut din sprijinirea interoperabilității la nivel național și furnizarea de servicii digitale mai bune una dintre prioritățile sale. Până în iulie 2016 se desfășoară un proiect important<sup>9</sup> care va recomanda o strategie pentru a alinia și a integra resursele TIC în cadrul guvernului român și va furniza recomandări politice și tehnice pentru adoptarea unui cadru al guvernului României pentru interoperabilitate și arhitectură organizațională. O altă inițiativă lansată în acest an este o platformă online pentru consultarea cetățenilor și a întreprinderilor cu privire la modul de a simplifica interacțiunea cu administrația publică („Comisia de tăiat hârtii” <http://maisimplu.gov.ro/>). Această inițiativă poate contribui la identificarea unor modalități de simplificare a administrației și la crearea de soluții ușor de utilizat, împreună cu utilizatorii. Un alt semn pozitiv îl constituie faptul că România are la dispoziție pentru proiecte de e-guvernare o sumă alocată de 213 milioane EUR în perioada de programare 2016-2020.

Prin intermediul a diferite platforme și mecanisme de finanțare, UE contribuie la schimbul de cele mai bune practici între statele sale membre. Acesta se realizează, de exemplu, prin intermediul platformei Joinup <https://joinup.ec.europa.eu/> al programului ISA: <http://ec.europa.eu/isa/> și al Mecanismului pentru interconectarea Europei (MCE) <https://ec.europa.eu/cefdigital>.

### **Mențiune specială: Comisia special concepută pentru reducerea birocrăției („Comisia de tăiat hârtii”)**

La 24 februarie 2016, Guvernul României a lansat o inițiativă menită să identifice modalități de reducere a birocrăției în administrația publică, prin acceptarea, în mod continuu, a unor sugestii din partea publicului larg, prin intermediul unei platforme online (<http://maisimplu.gov.ro/>). Guvernul dorește ca o instituție să solicite unui cetățean informații o singură dată și ca instituțiile publice să poată să transfere electronic informații între ele. De asemenea, inițiativa urmărește să elimine documentele și procedurile greoaie. Inițiativa a atras mii de propuneri de simplificare.

<sup>8</sup> Startup Manifesto Policy Tracker, instrument care urmărește progreselor înregistrate în România <http://www.europeandigitalforum.eu/startup-manifest-policy-tracker/country/RO>.

<sup>9</sup> Asistență tehnică privind Cadrul României pentru interoperabilitate și arhitectură organizațională (CRIAIO).